

Eriävä mielipide

Olemme tekijänoikeusneuvoston lausunnon kannalla lukuun ottamatta valokuvaajan nimen mainitsemista koskevaa lausunnon viimeistä kappaletta.

Tekijänoikeuslain 11 §:n 2 momentin nojalla tekijän nimi ja lähde on mainittava siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii käytettäessä teosta tekijänoikeuden rajoitussäännösten nojalla. Tekijänoikeuslain 49a §:n 3 momentissa olevan viittaussäännöksen nojalla nimen ja lähteen mainitsemisvelvollisuus koskee myös ns. tavallisen valokuvan käyttöä.

Esillä olevassa tapauksessa Katso-lehti on käyttänyt osaa valokuvaajan ottamasta valokuvasta tekijänoikeuden rajoitussäännöksen eli kuvasitaattia koskevan 25 §:n nojalla. Käsitksemme mukaan hyvä tapa ei tässä nimenomaisessa tapauksessa edellytä kuvaajan nimen mainitsemista. Perustelemme näkemystämme seuraavasti:

1. Teoksen tekijä voi luopua isyysoikeudestaan tekijänoikeuslain 3 §:n 3 momentin nojalla vain rajoitetusti. Sen sijaan ns. tavallisen valokuvan kuvaaja voi luopua kokonaan isyysoikeudestaan, sillä 49a §:n viittaussäännös ei sisällä viittausta 3 §:n 3 momenttiin. On siis periaatteessa ollut mahdollista, että kuvaaja on luopunut isyysoikeudestaan.
2. Lehden julkaiseman jutun yhteydessä on ollut isokokoinen kuva Lordi-yhtyeestä ja kuvan päälle kollaasinomaisesti lisättyinä pienet kasvokuvat useimpien yhtyeen jäsenten naamioimattomista kasvoista. Kokonaista kuvaa ei ole käytetty sitaattina.
3. Lordi-yhtyeen euroviisuvoiton uutisoinnin yhteydessä tuli selväksi, että yhtye suhtautuu kielteisesti yhtyeen jäsenten kasvojen paljastamiseen julkisuudessa. Tämä seikka käy ilmi myös Katso-lehden jutusta. Mielestämme julkaisijalla on tässä tilanteessa ollut perusteltu syy olettaa, että yhtyeen jäsenen kasvot kuvannut valokuvaaja ei halua nimeään julkaistavaksi kuvan yhteydessä. Hakijakin on viitannut lausuntopyynnössään siihen, että hän saattaa vastaisuudessa menettää tulojaan huomioiden Lordi-yhtyeen toivomuksen esiintyä naamioituna.
4. Lehden jutussa on mainittu kuvan lähde kahteen kertaan nettiosoitteena, josta alkuperäinen kuva löytyy. Tekijänoikeuslain 11 §:n 2 momentin vaatimus lähteen ilmaisemisesta siis täyttyy. Viitatulta sivustolta ei löydy mainintaa alkuperäisen kuvan ottaneesta valokuvaajasta. Toisin kuin hakija esittää, kuvaajan tiedot eivät siten ole olleet

helposti lehden saatavilla. Hyvä tapa ei lehdenjulkaisutoiminnassa voi edellyttää, että julkaisija ryhtyisi pitkälle meneviin toimenpiteisiin kuvaajan selvittämiseksi tilanteessa, jossa kuvaajan nimeä ei ole ilmoitettu alkuperäisen kuvan yhteydessä.

Edellä kohdissa 1-4 mainitut seikat muodostavat kokonaisuutena arvioiden perusteen sille, että valokuvaajan nimeä ei ole tarvinnut ilmoittaa kuvan käytön yhteydessä.

20.6.2007 Helsinki

Ritva Hanski-Pitkälampi

Tuula Hämäläinen

Satu Kangas

Kirsi-Marja Okkonen